

**KAUPUNKIMAISEN NUORISOTYÖN
KEHITTÄMISSEMINAARI
-KANUUNA-
16. - 17.11.2006**

seminaariraportti

Seminaarin järjestelytoimikuntana toimi hankkeen työryhmä:
Ritva Jykelä, vs. nuorisotoimenjohtaja Turun kaupunki
Kaisu Haapala, nuorisotoimenjohtaja Oulun kaupunki
Jouni Kivilahti, nuorisotoimenjohtaja Lahden kaupunki
Lasse Siurala, nuorisotoimenjohtaja Helsingin kaupunki
Petra-Paula Corsini-Rautalinna, projektityöntekijä

Raportin kokosi projektityöntekijä Petra-Paula Corsini-Rautalinna

Sisällys

Avaussanat Turun kaupunginhallituksen jäsen ja Nuorisolautakunnan puheenjohtaja vuosina 1997 – 1998 Petteri Orpo.	3
Lahden kaupungin nuorisotoimenjohtaja Jouni Kivilahti: Miksi olemme täällä	5
Tero Huttunen: Nuorisotyö verkossa – Netari.fi -projekti	6
VTT Mikko Salasuo: Atomisoitunut sukupolvi – Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa	9
Ryhmätyöt – Aiheena nuorisotyön keskeiset kehittämistarpeet ja kaupunkien verkoston hyödyntäminen	12
Ryhmä 1	12
Ryhmä 2	14
Ryhmä 3	17
Ryhmä 4	19
Helsingin kaupungin nuorisotoimenjohtaja Lasse Siurala: Koonti ryhmätöistä	22
Paneelikeskustelun yhteenveto	25
Palautekyselyn tuloksia	27
Turun kaupungin vastaanotto, lyhyt selostus	29
Liitteet:	
Kutsu ja ohjelma	
Kutsutut ja osallistuneet	
Etukäteistehtävä	
SWOT	
Kyselykaavake	
Hankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2007	

Avaussanat Turun kaupunginhallituksen jäsen ja Nuorisolautakunnan puheenjohtaja vuosina 1997 – 98 Petteri Orpo.

Puheenvuorossaan Orpo kertoi Turun kaupungin valtuustoryhmien välisestä sopimuksesta, joka on tahdonilmaisu sille, että lasten ja nuorten asioihin tulee kaikissa hallintokunnissa suhtautua vakavasti. Lapsi- ja nuorisonäkökulman tulisi läpileikata kaikkea ajattelua.

Turun nuorisotoimea Orpo kehui tunnolliseksi hallintokunnaksi, joka valitettavasti kärsii pysyessään budjetissaan eräiden muiden hallintokuntien ylittäessä varansa. Suunnitelmassa on kuitenkin jonkinlainen palkkio lisämäärärahana asioiden hyvästä hoidosta ja suunnitelmallisuudesta.

Lahden kaupungin nuorisotoimenjohtaja Jouni Kivilahti: Miksi olemme täällä?

Hankkeen taustaa:

- 10 suurimman kaupungin keskustelut
- Nuorisolain valmisteluprosessi
- ”Kotkatukset”
- Hankeideointi (10-kaupungit)
- Valmisteluvaiheen resursointi (Opm)
- Valmistelutyöryhmä (Turku, Oulu, Helsinki, Lahti)
- Seminaari

”Ylhäältä alas -politiikkaa vai...”

- yhteisiä näkemyksiä – joskus ehkä alhaalta ylös
- ohjelmat, linjaukset, avustukset (Opm)

”Alueellista tasa-arvoa vai...”

- erilaisten tarpeiden huomioimista (kaupungit/ syrjäseudut)
- avustukset, yhteenvedot, kyselyt (läänit)

”Edustuksellista demokratiaa vai...”

- aitoa, eri toimintatahojen ja -tasojen vuorovaikutusta
- neuvottelukunnat, työryhmät (Kuntaliitto ja järjestöt)

”Nuorisotutkijoiden intressit vai...”

- nuorisotyön intressit ja tutkimus- ja kehittämistarpeet

Valtakunnallinen nuorisotoimialan kehittyminen vaatii verkottumista, vuorovaikutusta ja yhteistyötä kaupunkien kanssa.

Kaupunkien nuorisotyön kehittyminen vaatii verkottumista, vuorovaikutusta ja yhteistyötä toisten kaupunkien ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

Seminaarin tavoitteet:

- kuullaan kaupunkien haasteita ja kehittämistarpeita
- etsitään yhteisiä näkemyksiä
- jaetaan osaamista, vertaillaan
- tutustutaan ja verkostoidutaan
- annetaan ja haetaan tukea
- käynnistetään jotain uutta

Tero Huttunen: Nuorisotyö verkossa – Netari.fi -projekti

Lähtöajatus:

”Jos Rautatientorille kokoontuisi joka päivä saman verran nuoria kuin verkon toimintaympäristöihin, reagoisi kunnallinen nuorisotyö siihen jollain tavalla.”

Taustaa

Projektin tarkoituksiksi määriteltiin seuraavat kysymykset:

1. Miten nuorisotyö voi kohdata nuoria internet- ja verkkotoimintaympäristössä? Sen virtuaalisilla kaduilla ja keskuksissa?
2. Miten rakennetaan siltoja reaali maailman nuorisotyön ja verkossa vapaa-aikaansa viettävien nuorten välille?
3. Miten lisätään verkossa aikaansa viettävien nuorten keskinäistä yhteisöllisyyttä verkossa ja reaali maailmassa?
4. Miten kunnallinen nuorisotyö rakentaa yhteistyötä verkossa olevan kaupallisen palveluntarjoajan kanssa?

Projekti käynnistettiin syyskuussa 2004 pääkaupunkiseudun yhteistyönä, Helsingin nuorisosiainkeskus kotipesänään. Rahoittajina ovat olleet Etelä-Suomen lääninhallitus sekä Opetusministeriö. Toiminnassa on yhteensä kolme työntekijää, joista yksi on nuorisosiainkeskuksen palkkaama, 1 projektirahoituksella (ESLH ja OPM) ja 1 koostuu Espoon, Vantaan ja Kauniaisen työntekijöiden työajasta.

Aluksi tehtiin selvityksiä verkko ympäristöistä ja projektin kohderyhmiksi valikoituivat Habbomaailma (www.habbo.fi) ja verkkopelaajat. Nämä ryhmät ovat helposti tavoitettavissa ja niiden kanssa pystyttiin melko vaivattomasti aloittamaan nuorisotyöllisten menetelmien soveltaminen uusiin toimintaympäristöihin.

Toiminnot

Netarin nuorisotila Habbo –yhteisössä

Tila on avoinna kaksi kertaa viikossa. Nuorisotyöntekijöillä on myös omat huoneet Habbossa. Keskusteluvälineinä ovat muun muassa messenger ja irc. Habbon nuorisotila on koko ajan täynnä: keväällä 2006 oli 39 aukiolopäivänä kävijöitä Netari-tilassa 15 740, eli noin 400 kävijää illassa. Kaikkien kanssa ei riitä aikaa keskustella. Kävijöistä noin 20 – 25 % on pääkaupunkiseudulta eli n. 3000 kävijää. Kävijöiden keski-ikä on 12 vuotta, sukupuolijakauma on 60% tyttöjä, 40% poikia.

Yksityiskeskusteluja käydään viikoittain, yhteensä noin 30 kuukaudessa. Keskustelujen aiheina ovat pääsääntöisesti kaverit, koulut ja harrastukset, kiusaaminen, seurustelu, vanhemmat sekä masennus ja syömishäiriöt.

Apuohjaajia on koulutettu 7, he ovat n. 14 – 17-vuotiaita. Apuohjaajien tehtävänä on

muun muassa järjestää toimintaa verkossa ja miiteissä (ryhmätapaamisissa). Pyrkimys on ollut IRL (In Real Life) –tapaamiseen verkkokontaktin luomisen jälkeen. Alkuperäinen ajatus siirtymästä online-kontakteista offline-kontakteihin ei ole aina mahdollista. Nuoret, jotka eivät ole aiemmin käyneet nuorisotaloilla, eivät sinne Netari-kontaktinkaan jälkeen halua tulla. Noin 50-60% Netari-nuorista eivät ole nuorisotaloilla kävijöitä.

Miittien lisäksi järjestetään Netari-info teemailtoja kerran kuussa. Järjestäjinä ovat Kompassi, yESBOx ja Jeesi. Teemoina esimerkiksi seurustelu, masennus ja nettiriippuvuus. Myös muiden toimijoiden on mahdollista järjestää teemailtoja.

Verkkopelaajat

Verkkopelaajat ovat n. 13-19 –vuotiaita nuoria, pääsääntöisesti poikia, mutta tyttöjen osuus on jatkuvassa kasvussa. Mahdollisuudet ja kiinnostusta on laajempaan toimintaan. Verkkopelitapahtumia järjestetään 2 kertaa vuodessa, niiden lisäksi olisi hyvä tulla lisätoimintoja kuten lanien, leirien järjestäminen, pelikahviot tai muuta vastaavaa. Toiminnan tukemiseen ei kuitenkaan ole tarpeeksi resursseja, eikä tarpeeksi tukevaa toimintamuotoa.

Verkkopelitapahtumissa nuoret ovat itse toimijoina. Heidät autetaan alkuun ja sen jälkeen toimivat itsenäisinä tapahtumanjärjestäjinä. Verkkopelitapahtuman järjestysopas ja lanipaketti järjestäjien apuna.

Miten voitaisiin vaikuttaa nuorison työllistymiseen? Mahdollisia työllistymisvaihtoehtoja voisi olla esimerkiksi bändi-, tanssi- tai verkkopelitoiminnan parissa.

Koulutustoiminta

Projektissa syntyvän tiedon ja toimintamallien jakaminen pääkaupunkiseudun nuorisotyöntekijöille. Viimeksi koulutus järjestettiin syksyllä 2006. Osallistutaan myös koulutusmateriaalin tuottamiseen muiden tahojen kanssa.

Toiminnan vaikuttavuuden arviointi

Työntekijät täyttävät työpäiväkirjaa, lisäksi käytössä ovat kuukausiraportit ja logit. Kaikki keskustelut nauhoitetaan työntekijöiden oikeusturvan takaamiseksi. Käynnissä on myös virtahepohanke, jonka tarkoitus on seurata työnkuvan muuttumisen vaikutusta nuorisotyöntekijöihin ja nuorisotyöhön. Nuorisotyön tekeminen verkossa ei ole aina kovinkaan ongelmaton viestinnän ollessa yksi ulotteista (kirjallista). Ilmeiden, eleiden, äänenpainojen puuttuessa, pitää olla hyvin tarkkana miten tulkitsee minkäkin kirjoituksen ja miten niihin vastaa. Kerätty aineisto analysoidaan vuonna 2007.

Projektin tulevaisuuden näkymät

Projekti loppuu elokuussa 2007. Mahdollisia kehityssuuntia ovat toiminnan vaikuttavuuden arviointi, toiminnan vakiinnuttamisen valmistelu ja toiminnan levittäminen valtakunnalliseksi.

Kävijäkysely Habbomaailmassa keväällä 2005

Vastaajina 1572 alle 18-vuotiasta. Heistä 22 % oli pääkaupunkiseudulta, 26% muista kaupungeista ja suurin osa pienemmiltä paikkakunnilta tai pikkukaupungeista. Palvelun tavoitettavuus oli hyvä, vastaajista n. 64% oli käynyt Netarissa. Netarissa käyneistä oman paikkakunnan ohjaajaa pitivät tärkeänä pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulleet nuoret ja toivomuksia oman kunnan ohjaajasta tulee usein. Syinä Netarissa käymiseen mainittiin yhteisöllisyys, uudet ystävät, oleskelu ja ohjaaja. Kävijöistä 82 % koki, että Netarin kaltaiselle nuorisotalolle on todellista tarvetta. Tarjonta ei vastaa keskustelutarvetta, kysyntä ylittää tarjonnan selvästi.

Kyselyssä kerättiin myös nuorten mielipiteitä siitä, mitä he haluaisivat tehdä, mikäli voisivat olla toteuttamassa Netaria. Tässä koottuja vastauksia:

"saada lisää eri paikkakuntien työntekijöitä" (poika 13 vuotta)
"hakea eri paikkakunnilta Netariohjaajia, esim. Hämeenlinna!" (poika 15 vuotta)
"Tampereelle sama sydeemin elikkäs apunetareita" (tyttö 15 vuotta)
"En tiedä, Netari on vain etelässä, miksei esim. Oulunlänissä?" (tyttö 13 vuotta)
"saada lisää eri paikkakuntien työntekijöitä" (tyttö 13 vuotta)
"Ensinnäkin Turkuun se Netari!" (poika 14 vuotta)

Keskustelua

Kimmo Aaltonen opetusministeriöstä heitti ajatuksen vastuupohjan laajentamisesta. Isommat kaupungit sopisivat minä päivinä mistäkin kaupungista olisi Netari-työntekijä paikalla. Kaisu Haapala pohdiskeli myös valtakunnallisen projektin mahdollisuutta samalla idealla. Ongelmaksi muodostuu vain koulutuksen ja työnhauksen puute.

Tero Huttunen toi vielä esille, että nuorisotyö on auttamatta jälkijunassa verkkomaailmassa. Mediaoppiminen on tärkeää, mutta täysin eri asia. Tämän ajan suuri haaste nuorisotyölle on muodostaa oma kuva verkkoon.

VTT Mikko Salasuo: Atomisoitunut sukupolvi – Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa

Tutkimusongelma

- Millaisia uusia nuorten ilmiöitä on havaittavissa Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla?
- Mikä on nuorten herkkyys liikkua kulttuuristen ilmiöiden ja toiminnan perässä?
- Mitä myönteisiä ja toisaalta kielteisiä vaikutuksia uudet ilmiöt tuottavat?
- Miten nuorten kiinnostus ja nuorille suunnatut palvelut kohtaavat? Miten nykyiset palvelut tavoittavat halutun kohderyhmän?
- Kuinka valmiita nuoret ovat itse tuottamaan haluamaansa toimintaa itselleen ja vertaisryhmilleen?

Aineisto

- Haastattelut toteutettiin syys- ja lokakuussa 2005 yhteistyössä Humanistisen ammattikorkeakoulun Lohjan yksikön kanssa.
- Nuorten osalta aineisto (n=108) koostuu kohdealueilta - Helsingissä Ruoholahti, Pihlajamäki ja ydinkeskustan alue Espoossa Olari ja Kauklahti ja Vantaalla Tikkurila ja Myyrmäki - kerätyistä haastatteluista.
- Poikia haastateltavista oli 53 ja tyttöjä 55. Aineistoa voikin kuvata leveäksi, mutta hieman ohueksi.
- Lisäksi haastateltiin paikallisia toimijoita (n=36), jotka ovat tekemisissä nuorten kanssa (poliisi, nuorisotyöntekijät, koulukuraattorit jne.).

Metodi & teoria

- Metodisena ohjenuorana sovellettiin aineistoperustaista lähestymistapaa.
- Myöhäismoderni elämäntapa: moniarvoisuus, kaupallisuus, yksilöllistyminen, traditioiden murtuminen ja yksilön valinnanvapaus, oikeus tai pakko. On oltava Friedrich Nietzschen suvereeni yksilö, "vain itsensä kaltainen".
- Mannheimin sukupolviteoria: Nuorten kokemukset mobilisoituvat sukupolvien ja kamien historiallisten ja kulttuuristen elinolojen pohjalta.

Taustaa

Tutkimus seuraa nuorisotutkimuksen traditiota, jossa samankaltaista tutkimussuuntaa ovat edustaneet Sari Vesikansan jengikartoitus (1980), Tommi Hoikkalan tutkimus Maskuliininen brassailu ja pikkutissuttelu (1983), Harri Taposen ym. (1986) tutkimus Helsingistä nuorten toimintaympäristönä sekä Jaana Lähteenmaan väitöskirja (2001).

Tutkimuksessa ei perehdytä nuorisokulttuurin tiettyihin alakulttuureihin tai marginaali-ilmiöihin, vaan etsitään sensorimaisesti aineistosta nousevia suuria värähtelyjä. Pyrkimyksenä on luoda katsaus nuorisokulttuuriseen maisemaan. Tällainen aikalaisdiagnosi selkeyttää käsitystä siitä "keitä me olemme" ja "mikä on tämä aika".

Tutkimuksen kirjoitusmuoto on pyritty rakentamaan siten, että sitä voidaan hyödyntää sekä tieteen että käytännön työn parissa toimivien henkilöiden keskuudessa.

Atomisaatio

Metafora atomisoitunut sukupolvi nassahtaa osuvasti 2000-luvun alun myöhäismodernin nuorisokulttuurin maisemaan ja sen lähihistoriaan. Fysiikassa termi atomisoitua kuvaa yhtenäisen aineksen hajoamista osiin kiinteiden kappaleiden sulaessa. Syntyy pisaroita, sprayta tai sumua. Nuorisokulttuurisesti atomisaatio on johtanut kollektiivisen kulttuurin pisaroitumiseen pienryhmiksi, ja prosessin jatkuessa lähestynyt hyperindividualistista yksilösumua.

Nuorten yksilöllisyys ei sulje pois sosiaalista kanssakäymistä, vaan muuttaa sen luonnetta.

Elämänpoliittisen valinnat

Tärkeää on toimijuuden periaate. Elämäkulut rakennetaan erilaisten valintojen avulla olemassa olevissa kulttuurisissa ja sosiaalisissa olosuhteissa. Toimijuus viittaa ihmisen toiminnan ei-deterministiseen luonteeseen.

Yksilöt asettuvat edelleen tiettyyn historialliseen kontekstiin, mutta nuorisokulttuuria määrittää hillittömäksi kiihtynyt kokemustulva. Aiemmin tärkeisiin traditioihin ja suuriin kertomuksiin kiinnitytään löyhästi, yksilöllisesti ja eri astein.

Sosiaalisen kanssakäymisen muodot

Uusi yhteisöllisyys tuottaa esteettisen tyylin syntymisen kautta sosiaalisen siteen myöhäismodernin muodon. Voidaan puhua yhteisöllistyneestä yhteiskunnasta, joka viittaa tyylin ja median välittämään imaginaariseen verkostoon.

Sosiaalisia kudoksia on etsittävä ja rakennettava tietoisesti pohtien eri vaihtoehtoja. Nuoret liikkuvat omien rihmastojensa välillä yksin, pienryhmissä tai hetkellisesti suurempina ryhminä sen hetkellä identiteetillään.

Olen mitä haluan ja teen mitä haluan

Yksilöllistyminen konkretisoituu monella tavalla. Selvimmin se tulee esille nuorten verkostojen ja vertaisryhmien dynamiikassa. ”Olla mitä haluaa” -ajatus nousee vahvasti esille. Aikaansa keskenään viettävät nuoret saattavat nähdä asiat hyvin eri tavoin, harastaa erilaisia asioita, pukeutua erityylyisesti ja arvostaa erilaisia asioita. Tyyliä ja arvo maailmat lomittuvat sujuvasti keskenään. Vanhat alakulttuuriset raja-aidat ovat murtuneet eikä vastakulttuureita enää samassa määrin ole kuten ennen.

Tyylien suuret kaaret

Pääkaupunkiseudulla näkyvimmin esiintyville tyyliuuntauksille ja ryhmille ominaiset piirteet voidaan tiivistää seuraavasti:

- ei selkeitä keskusryhmiä tai yhteisiä tapaamispaikkoja
- ei vastakkainasettelua muiden ryhmien kanssa, päinvastoin lomittumista keskenään.
- ei yhteiskunnan ulkopuolelle tai sitä vastaan asettumista
- ideologia sitä häilyvämpää, mitä kauemmas ilmiön käynnistäneestä ydinryhmästä mennään
- ulkoisten symbolien ja musiikin merkitys edelleen tärkeää
- ei koeta itseä mihinkään tiettyyn ryhmään kuuluvaksi
- sosiaaliset verkostot hyvin heterogeenisiä
- ”retroilu”: aineksia ammennetaan vanhoista alakulttuureista ja tyyleistä, jotka sovitetaan nykyajan kehyksiin

Puhutaan neljännessä tilasta, jossa tapahtuva toiminta ja tyyllittely ei perustu niihin roolimalleihin, jotka ovat olemassa esimerkiksi kotona tai koulussa.

Identiteetin ”tuunaus”

Identiteetin rakentaminen on osa elämänprojektia. Puhutaan myös joustavasta ihmistyylistä ja ”minäidentiteetin” muotoilusta. Nuorilla on lukematon määrä malleja, mahdoli-

suuksia ja ideoita elää rikas elämä. Tässä lukuisten valintojen yhteiskunnassa kolikolla on kuitenkin kaksi puolta. Joillekin valinnat tarjoavat äärettömän vapauden tunteen ja nautinnon mahdollisuuden. Toisille ne saattavat aueta pakkoina.

Pukeutumisen sijaan on alettu puhua laajemmin ruumiin tai kehon muokkaamisesta ja siihen kytkeytyvistä tekniikoista. Niiden korostumisen esitetään johtuvan perustavanlaatuisesta olemuksellisesta epävarmuudesta, johon reagoidaan kehollisilla projekteilla ja identiteetin ”tuunaamisella”. Nuoret imevät vaikutteita sankareistaan, jotka puolestaan ammentavat ideansa aikalaisuudesta.

Teknologisoitunut nuoruus

Vahvin koko tutkimusaineiston läpäisevä ilmiö on Internetin käyttö. Internetin voidaan katsoa palvelevan monia erilaisia tarpeita: sosiaalinen kanssakäyminen, vapaa-ajanvietto pelaamalla tai surffailemalla, tiedon hankinta ja kaiken tämän yhteydessä identiteetin rakennuspalikoiden ammentaminen ovat kaikki esimerkkejä tästä.

Internetiä viikoittain käyttävät, joita on tässä ikäryhmässä yli 90 %, viettävät netissä jo keskimäärin 10 tuntia viikossa.

Muuttaa auktoriteettiasemia, koska aikuiset eivät enää olekaan välttämättä asiantuntijoita ja auktoriteetteja kaikissa asioissa.

Kuinka saada nuoret kiinni?

Myöhäismoderni nuorisokulttuuri tuo nuorisotyölle uudenlaisia haasteita. Kuinka tavoittaa ilmiöyhteiskunnasta ja tietoverkoista kokemuksia ammentava nuori? Voiko nuorisotyö olla riittävän refleksiivistä vastatakseen ajan henkeen?

Kilpailu olemassa olosta?

Toiminta-areenat ovat muuttuneet sekä fyysisesti että virtuaalisesti. Lisääntyneet kulumahdollisuudet ovat synnyttäneet myös monimuotoisen kaupallisen palvelutarjonnan. Nuorisotyön palvelut asettuvat kysyjän markkinoilla taistelemaan asiakkaistaan kaupallisen tarjonnan kanssa. Näissä oloissa nuorisotyön palveluista uhkaa tulla yhteiskunnallisen polarisaation korjaamoja.

Imagon kehittäminen ja jopa brändin luominen tarjoaisi uusia mahdollisuuksia. Nykyisellään markkinointimenetelmät hieman vaihtelevat alueiden välillä, mutta yleisesti asiaan ei ollut kovin vakavasti paneuduttu. Uusia suuntia on jo otettu, ja tämän tutkimuksen tulokset tarjoavat aineksia uusien lisäpiirustusten laatimiseen.

Yksittäiset tapahtuvat näyttäytyvät vetovoimaisimpina nuorille. Ei haluta sitoutua yhteen juttuun pitkäksi aikaa eikä edellisenä päivänä välttämättä tiedetä mitä huomenna tehdään.

Kumppanuudet

Erilaiset kumppanuudet voivat tarjota nuorisotyölle uusia toimintasuuntia. Yhteistyötä saatetaan karsastaa, mutta sitä kautta aukeaa suunta joustavampaan palvelutarjontaan.

Nuoret kaipaavat toiminnallisuutta ja samaan toimintoon pitää voida ujuttaa monenlaista. Yksittäisellä toimijalla ei ole mahdollisuuksia vastata tähän.

Lopuksi

Kuten nuoret, myös nuorisotyö ja nuorisotyöntekijät hakevat myöhäismodernissa ajassa omia itsemäärättyjään. Niiden avulla halutaan ymmärtää nuorisotyölle tyypillistä, rajoilla liikkuvan ammattilaisen identiteettiä. Nuorisotyöntekijä on myöhäismodernin yhteiskunnan verkostoasiantuntija, jonka tulisi kyetä toimimaan hyvin erilaisissa tilanteissa. Työssä kohdataan nuorten aktiivisuus, mutta samalla nuorten elämään liittyvien sosiaalisten ongelmien kirjo. Kohdataan myöhäismodernin ajan nuori, joka hyvin intuitiivisesti liikkuu ja rakentaa identiteettiään yksilönä (vrt. Filander 2006).

RYHMÄTYÖT – Aiheena nuorisotyön keskeiset kehittämistarpeet ja kaupunkien verkoston hyödyntäminen

RYHMÄ 1 (Vetäjänä Ritva Jykelä, Turku; teknisenä sihteerinä Päivi Kokko)
Vaasa, Pori, Oulu, Vantaa, Jyväskylä, Espoo, Turku, Opetusministeriö

Vaasa – Tuula Ahonpää, osastopäällikkö

Asiakkaat:

- erityisnuorisotyö; moniongelmaisuus, vaatii paljon työtä, työntekijöiden osaaminen ei aina riitä
- mamu-työ; maahanmuuttajilla ei kieltä, ei kulttuuria, syrjäytymisen uhka
- kokonaisuuksien hallitseminen
- työvoiman saamisen ongelma, osalla hakijoista puuttuu muodollinen pätevyys
- nuorisotyön koulutuksessa puutteita

Palvelut:

Nuorten osallistaminen vaikeaa, keskustelufoorumi, Nuorten osallisuushanke, vaatii ammattitaitoa

Resurssit:

- hektistä työtä, vaatii henkilökunnalta paljon, dynaamisuus, ammattikorkeakoulusta juuri valmistuneilla ei tarpeeksi ”aikuisuutta”
- määräraikaiset projektit, kun talous ei riitä muuten kehittää toimintaa.

Pori – Kimmo Rinne, vapaa-aikaviraston johtaja

- kehittämiseen tarvitaan enemmän työkaluja, nuorisotoimi ei välttämättä ole pysynyt kehityksen mukana; verkostoituminen
- nuorisotyö vs. nuorisotoimi
- Mitä pitää olla, jotta kaupunki voisi hoitaa nuorisasiat hyvin?
- Mikä on nuorisotyön asema?
- avoimempi suuntautuminen

Oulu – Riitta Veijola, alueellisen nuorisotyönjohtaja

- Paras -hanke; mikä pienten kuntien asema?
- nuorisotyöllisten tyhjiön luominen, isojen kuntien oltava puoltamassa pieniä kuntia
- palvelujen monipuolistaminen
- Nuorisotoimen selkeyttäminen: mikä on nuorisotyö ja ketä se palvelee? Mikä kuuluu nuorisotyöhön?

Vantaa – Ari Tossavainen, nuorisosiainsihteer

- laajasti kehitettävä, koko henkilökunta mukana, linjauksia tehty
- nuorten vapaa-ajan toiminta (illat, viikonloput, 13-15 v.); tehokkaampaa, voimakkaampaa kehittämistä
- seudullinen kehittäminen, esim. tilojen arviointia
- hankkeet tärkeitä, pystyy kehittämään työtä ja työskentelytapoja

- Mikä on nuorisotyön ammatti-identiteetti?
- eettiset ohjeet
- brändi
- Tutkimustyön kehittäminen: kaikki yhdessä/osaamiskeskus? Mittarit laadittava!

Jyväskylä – Antti Kolu, nuorisotoimenjohtaja

- Mikä on kunnallisen nuorisotyön asema?
- Ostopalvelut, avustaminen, ilman kaupungin tukea olevat tahot; mikä on kaupungin rooli verkostossa?
- Vähentää kaupungin roolia? Tukea jotain muuta? Kaupunki olisi ”koordinaattori”?
- Toiminnan kattavuus; ei resursseja joka puolelle kaupunkia, tilat kalliita perustaa, mutta tilojen oltava kattavia. Mistä rahat?
- Jyväskylä ja Jyväskylän mlk yhteishanke, yhdistyminen; miten työt jaetaan? Isäntäkunta-malli; mlk ostaa palvelut Jkl:ltä; nuoret ja aikuiset päättävät yhdessä: nuorisovaltuusto, poliittisesti vahva
- Kannuste, nuorisotyön ja kansalaistoiminnan osaamisverkosto: oppilaitokset ja tutkimuslaitokset yhteistyö
- työntekijöiden ikääntymiskysymys

Espoo – Lasse Talasma, nuorisotoimenjohtaja

- Nuorisolaki koskee kuntaa, ei pelkästään nuorisotoimintaa: mikä on nuorisotoimen rooli kunnassa? Ammatti-identiteetti? Nuorisotyöntekijät haluttuja yhteistyökumppaneita; ammattitaitoa tarvitaan
- Tavoite ei ole muuttunut, vaikka yhteiskunta muuttuu.
- Tavoitteiden on oltava mitattavia.
- työn vaikuttavuuden osoittaminen, oltava hyöty, ei pelkkä kustannuserä
- osallisuus, nuorten kuuleminen
- Mitä nuorisolaki tarkoittaa?
- TOP-hanke
- organisaatiouudistus
- Miten osallisuus toteutuu; miten ihmiset saadaan mukaan?
- vertailu, vaikuttavuus, identiteetti, miten vaikuttavuus voidaan osoittaa

Turku – Ritva Jykelä, vs. nuorisotoimenjohtaja

- kumppanuuden hyödyntäminen (mikä on kumppanuus?)
- sopimukset
- tilaaja-tuottaja-malli
- Miten hallintokunnat jakavat työt? Esim. kulttuuri ja nuorisotoimi: luova toiminta

Opetusministeriö – Kimmo Aaltonen, kulttuuriasiainneuvos

- Kunnallinen nuorisotyö hyödyntää kaupallista verkkoa.
- kaupunkien kommentit eivät ole yllättäviä
- nuorten asema yhteiskunnassa voimistunut; nuoriin pitää satsata, syrjäytyminen estettävä
- ennaltaehkäisy tärkein tehtävä, myös muut tahot alkavat kiinnostua, nuorisotyöntekijöille arvostusta
- vaikuttavuus todennettava
- Mitä nuori kunnan kannalta merkitsee taloudellisesti?
- nuori ei voi olla kustannuserä
- Uusi nuorisolaki: mitä nuorisopolitiikan kehittämisohjelma tarkoittaa?
- nuorisotyön rooli: moottori, eteenpäin viejä
- Mitkä ovat nuorisotyön keskeisimmät tehtävät?
- jokaiselle nuorelle harrastus; yhteisön jäsen. Miten saadaan asiaa eteenpäin?

Yleistä keskustelua

- Jokaiseen kuntaan oma nuorisovaltuusto?

- aloitekanava lapsille ja nuorille
- keskustelufoorumi
- lapsien kasvettava yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ideoinnin lisäksi oltava myös tekemistä
- ryhmyttäminen, esim. leirikoulut

Kaupunkien verkottumisen ja käyttömahdollisuuden hyödyntäminen

- kunta ei pysty hoitamaan nuorisopolitiikkaa, paineet yhteiskunnalliseen toimintaan ja demokratian edistämiseen
- koulutuksissa yms. pelkästään ideoita, oltava myös esim. työkoukous (Pori), jossa käydään yhdessä käytännön kysymyksiä läpi ja myös TEHDÄÄN asioita!
- Mitä nuorisotyöllä todella tarkoitetaan? Kaikki määrittelevät omalla tavallaan.
- vertailtavuus: puhutaan eri termeillä samasta asiasta; TARKENNUSTA
- mallinnettavuus, vierailuista saadaan enemmän irti kuin esim. seminaareista
- työstetään yhdessä asioita
- määritellään käsitteet
- useammin ns. työkoukous (kymppikerho)
- helppo keskustella yhdessä, mennään suoraan asiaan, kaikki ymmärtävät toisiaan
- ei keskustelua keskustelun vuoksi, vaan myös tehdään asioita
- asiantuntijaverkosto netissä, jossa asioista voidaan keskustella ja pyytää neuvoja (habbo-hotelli), tiedonvälitysrinki
- asukastoiminta; kumppanuus nuorisotoimen ja alueen asukkaiden kanssa
- seutukunnallisuus, kehittämishankkeet
- asiantuntijuutta voi hyödyntää myös asioiden rajaamisessa; mihin suuntaan nuorisotoimen kannattaa mennä?
- Mitkä on yleisesti hyväksytyt rahoitusmallit?
- ajasta kova kilpailu, seminaarien ym. oltava ajallisestikin kannattavia
- median hyväksikäyttö; nostetaan asioita keskusteluun samaan aikaan eri puolella Suomea

RYHMÄ 2 (Vetäjänä Kaisu Haapala, Oulu; teknisenä sihteerinä Annika Sabell)
Espoo, Kotka, Lappeenranta, Vantaa, Oulu, Etelä-Suomen lääni

Espoo – Jukka Paju, nuorisoasiainpäällikkö

- Netari -hanke, nuorisotyö verkossa
- Pulmakulma - nuorten neuvonta verkossa
- verkko mahdollistaa työskentelyn missä päin maata tahansa
- mahdollistaa tehokkaan työskentelyn pienelläkin henkilöstöresurssilla
- myös pienet kunnat pääsevät yhtä täysipainoisesti osallistumaan
- nuorisoyhdistysten toiminnan tukeminen
- etsitään mielekkäitä malleja nuorisojärjestöjen tukemiseen
- EFQM-pohjainen laatumalli aluenuoriso-järjestöille
- poliittisten nuorisojärjestöjen jäsenmäärät ovat hiljalleen kasvussa
- osallisuus ja nuorten kuuleminen
- Espoon kokoisessa kaupungissa nuorisovaltuusto – vaikka toimivakin – ei ole riittävä osallisuuden edistäjä (koko nuorisolle)
- osallinen – ”osaton -> jos ei ole osallinen, on osaton”

Kommentteja

- myös Kotkassa poliittiset nuorisojärjestöt ovat aktivoituneet
- Oulussa nuorten projektit ja uudet ryhmät, yhteisten intressien pohjalta muodostetut ryhmät nousseet
- Vantaalla toiminta-avustusten määrä hieman vähentynyt
- myös Lappeenrannassa ja Espoossa tiettyyn projektiin tai jonkin asian ajamiseen

muodostetut ryhmät hakeneet enemmän avustuksia

Kotka – Virpi Jonsson, vs. nuorisotoimenjohtaja

- organisaatiouudistuksen myötä uudenlaisia nuorisotyön malleja, uudentyyppistä moniammatillisen verkoston hyödyntämistä
- asiakaslähtöinen ajattelu prosessien luonnissa
- lähdetään ajattelemaan uudella tavalla, esim. nuorisotalotyöskentelyn uudelleen arviointia
- osaamiskartoitusten avulla kartoitettu ammattiosaamista, esim. monikulttuurisuustyössä tehty kartoitus, vahvat osaamisalueet Kotkassa
- ensi vuonna aletaan tehdä seudullista nuorisopoliittista strategiaa
- laatukäsikirjojen työstöjen avulla tarkasteltu myös nuorisotyön perustyötä, nousut esiin kohdennettu nuorisotyö

Lappeenranta – Heikki Timonen, toimialajohtaja

- moniammatillista yhteistyötä kehitetään, mm. moniammatillinen neuvontatoiminta, neuvotaan esim. nuoria vanhempia
- nuorten syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa tarvitaan, perustoiminnot useimmissa kunnissa ihan kunnossa
- moniammatillinen lasten ja nuorten yhteispalvelupiste Typpi, koetaan tarpeelliseksi toiminnaksi
- maahanmuuttajalapsen ja -nuoren otettu hyvin huomioon, mm. venäläinen koulu
- sosiaali- ja terveystoimi kotouttaa maahanmuuttajanuoria omalla ohjelmallaan
- seutuyhteistyötä

Kommentteja

- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys koskettavat kaikkien kaupunkien nuorisotyötä.

Vantaa – Eija Ahola, nuorisotoimenjohtaja

- laaja nuorisotyönkehittämishanke jatkuu (kehittäminen on aina jatkuvaa)
- palvelujen laadun yhtenäistämistä
- esim. alueohjaajahanke, tavoite palvelujen lisääminen alueille ylipäänsä, talot luovat turvaa lapsille ja nuorille lähiöissä, joissa ei juuri muita palveluja ole
- pidetään vapaaehtoisten ja järjestöjen kanssa toiminnassa
- uusi vapaaehtoisten innokas ryhmä on eläkeläiset, esim. suosion saaneet leirimummit ja -vaarit
- Aok – avoimien ovien kerhotoiminta
- kansalaistoiminnan kehittäminen mm. järjestöstrategian luomisen myötä
- sopivien aikuis- ja vertaisohjaajien saaminen mukaan toimintaan
- idea: kouluun mummoja ja vaareja siirtämään omia taitojaan lapsille ja nuorille
- nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien yhteistyön lisääminen kehitteillä
- lasten ja nuorten kuuleminen laajasti kaikissa kunnan asioissa, lapset ja nuoret päättämässä mm. nuorisotalon toiminnasta
- moniammatillinen verkottuminen toimii
- nuorisotyö lasten ja nuorten vapaa-ajassa

Kommentteja

- Kaupunkien verkottuminen ja kumppanuudet nuorisotyössä koetaan tärkeiksi.
- Pienemmissä kaupungeissa samat ongelmat kuin suurissa, pienemmässä mittakaavassa vain.
- Vertaisohjaajien koulutus koetaan tärkeäksi.
- Paikoitellen sopivan työvoiman saatavuus on ongelma (ei vielä? kaikissa kaupungeissa).

Oulu – Kaisu Haapala, nuorisotoimenjohtaja

- sisäinen sopimusohjaus -toimintamalli, jossa on koottu palvelut kolmeen isompaan toimintakokonaisuuteen
- haasteena nuorten korkea työttömyysaste
- monikulttuurisuus- ja yhdenvertaisuustyö
- Oulun osallisuusmalli vakiinnutetaan v. 2007
- seudullisten palveluiden kehittäminen
- seudullinen nuorisotyön selvitys tehty, seudullista nuorisotyön strategia seuraava vaihe
- nuorisotyön vahva mukanaolo palvelurakennemuutoksessa, Paras -hanke
- Oulun tulee huolehtia myös seutukunnan pienten kuntien nuorisotyön kehittämisestä
- nuorisotyön palveluiden tulee olla monipuolisia
- nuorisotyön eettiset periaatteet luotava
- monipuolista kehittämis- ja tutkimustoimintaa
- nuorisotyön tunnettavuutta lisättävä -> nuorisotyön asema vahvistuu

Etelä-Suomen lääni – Lauri Savisaari, sivistystoimentarkastaja

- seutukehittämistä
- nuorisopalvelujen yhteistyön kehittämistä
- haasteena kuntien eri koot
- pienissä kunnissa ongelmana usein nuorisopolitiikan puuttuminen
- tieto- ja neuvontapalvelujen laajempi koordinointi on haaste – erityisesti pienissä kunnissa
- seudullisten palveluhankkeiden kehittäminen – vaihtelevia tuloksia eri kunnista
- kehittämistoiminnan resurssien riittämättömyys
- vuonna 2006 avustuksia nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen haettiin Etelä-Suomen lääniltä liki 2 000 000 euroa

Kommentti: Mikä on läänien rooli avustusten suhteen?

- joudutaan ajattelemaan avustusten jakamista alueellisen tasapainon näkökulmasta, myös pieniä kuntia pitää muistaa
- isojen kaupunkien on syytä ”pitää huolta” pienten lähikuntien, nuorisotyöstä myös
- Yhdistykset kaipaavat muutakin tukea kuin taloudellista – on syytä miettiä, mitä muita tukemisen muotoja voisi olla, esim. välineitä ja laitteita, tiloja, postitusapua, tiedollista ja ammatillista tukea vapaaehtoistyöhön.

Kaupunkien verkottumisen ja käyttömahdollisuuden hyödyntäminen

- hyvien käytäntöjen levittäminen
- nuorisotyön tärkeyden tuominen esiin ja perusteleminen myös tutkimusten ja muun faktatiedon esiintuomisen kautta
- nuorisotutkimusverkostojen hyväksikäyttäminen
- halutaan tietoa muiden kaupunkien tunnusluvuista, esim. yhteiset verkkosivut
- Minkälaisia asioita kukin kunta painottaa, voitaisiinko löytää yhteisiä painopistealueita seutuyhteistyössä?
- edunvalvonta
- laatuajattelu, laatutyö, evaluointi, laatukriteeristö – olemassa olevien hyödyntäminen valtakunnallisella tasolla
- kokemusten vaihtaminen, osaamisen jakaminen keskenään
- nuorisopoliittiset linjaukset, valtakunnallinen nuorisopoliittinen kehittämisohjelma antaa suuntaviivat kunnille
- hyvien ehdotusten konkretisointi paikallaan
- Kehittämisohjelman luominen?

Hyvinkää – Pentti Halonen, sivistystoimenjohtaja

- Hyvinkäällä alkoi 1.8. merkittävä hallinnollinen muutos. Perustettiin yhteinen sivistystoimi: opetustoimi, kulttuuri, vapaa-aika ja nuorisotoimi. Uudistuksen tässä vaiheessa sovitetaan henkilöstön tehtävät ja nimikkeet kohdalleen, pyritään löytämään osaamisalueet sekä keskeiset palvelut. Rajauksia joudutaan tekemään.
- Myös kaupungin johdossa on tapahtunut henkilömuutoksia. Alueellista yhteistyötä on tehty, nyt pitää luoda naapurikuntien kanssa uudet toimintamallit sekä sopia alueyhteistyön kumppanit.
- Taloudellisesti ei saada lisäresursseja.
- Nuorisotoimella on motivoitunut henkilöstö sekä selkeät vahvuusalueet. Haasteena on tällä hetkellä sijoittaa henkilöstö oikeille paikoille osaamisen perusteella. Myös nuorisovaltuuston toiminta on haaste.

Joensuu – Jouni Erola, nuorisajohtaja

- Joensuun haasteena ovat perustoiminnot:
- 2005 kuntaliitoksen myötä Joensuu alueena kasvoi merkittävästi, mutta ei kuitenkaan väestöllisesti.
- seutuyhteistyötä on 7 kunnan kanssa, tavoitteena on seudullinen yhteistyömalli
- työpajatoiminnalle kehitetään seudullista mallia
- leiritoimintaa ja tapahtumia on toteutettu seutuyhteistyönä
- nuorisotiedotus on työn alla, vanhat sivut uusitaan vuoden 2007 alusta

Haasteena on palvelujen tuottaminen koko seutukunnan nuorille, myös reuna-alueilla asuville, maakunnallinen nuorten verkkokokeilu sekä nuorisovaltuusto.

Haetaan mallia nuorten kuulemiseen oppilaskuntien, nuorisotilojen ja nuorisovaltuuston yhteistyöstä.

Lappeenranta – Pirjo Korjola, nuorisosihteerä

- Joutsenon ja Lappeenrannan yhdistämisestä on tehty selvitys.
- Haasteena on lasten ja nuorten hyvinvointiselonteon tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttaminen käytännössä. Mukana ovat kaikki kunnan toimialat. Nuorisotoimen tehtävänä ovat 10 -17 -vuotiaiden palvelut. Selonteko on voimassa vuoteen 2009. Yhteistyöllä tavoitellaan taloudellista hyötyä.
- Nuorisotoimessa mietittävä, mitä toimintoja painotetaan ja minkälaista osaamista on. Toimintaa on priorisoitava.
- Etelä-Karjalan tiedotuskeskuksen kanssa tehdään yhteistyötä.
- Erityisnuorisotoimella on uudet tilat. Työssä toteutetaan matalan kynnyksen menetelmää.
- Nuorisovaltuusto valitaan kouluvaalilla. Haasteena tämänhetkisellemä toiminnalle on yhteistyö oppilaskunnan kassa. Nuorisovaltuuston toiminta on tunnettua muissa hallintokunnissa. Nuorisovaltuustolta pyydetään lausuntoja nuorisoasioissa.
- Tiedotuspisteen kehittämiseen on saatu rahaa ja tämä on myös haaste tällä hetkellä
- Lappeenranta sijaitsee itärajalla. Yhteistyö rajan yli takkuilee.
- Haaste on myös poliittisten järjestöjen aktivoiminen.

Porvoo – Tuija Öberg, nuorisotoimenjohtaja

- Haasteena on alueellisen toiminnan yhteistyön kehittäminen ja organisointi. Ostetaanko palveluja vai myydäänkö niitä.
- HYVIS eli hyvinvointiselonteko on tehty. Mukana ovat kaikki hallintokunnat ja

- poliisi. Ammatillisia verkostopalavereja pidetään 4-5 kertaa vuodessa.
- Lapsi- ja nuorisopoliittinen yhteistyö toimii. Siinä on paljon erilaisia hankkeita. Pyritään sopimaan kuka tekee ja mitä tekee yhteistyön kehittämisessä.
- Työpajatoiminta on saatu vakinaistettua.
- Haasteena on työntekijöiden kehittäminen ja koulutus. Selvitetään kuka osaa ja kuka haluaa kehittyä tehtävässään. Työaikoja pitää myös tarkastella palvelujen mukaan.
- Nuorten kuuleminen – nuorisovaltuusto ei toimi itsestään. Nuorisotoimen tuki tarvitaan. Haasteena on miten nuorisovaltuusto hyödynnetään kuulemiskanavana.
- Yhdistystoiminta on vilkasta. Avustuksia jaetaan. Poliittisilla järjestöillä ei ole toimintaa muilla kuin vihreillä.

Tampere – Janne Taponen, nuorisotyön koordinaattori

- Tampereella on otettu käyttöön tilaaja-tuottaja -malli. Kaupungissa on otettu käyttöön myös pormestari -malli.
- Kehittämistarpeita on kaikilla nuorisotyön osa-alueilla. Toimintaa tulee selkeyttää ja tehostaa.
- Nuorisotoimen palvelut on tuotteistettu:
 1. ennakoiva nuorisotoiminta
 2. nuorten harrastus ja vapaa-ajan palvelut
 3. osallisuus- ja vaikuttavuuspalvelut
- Malli tarkentuu koko ajan. Nyt mietitään suoritteita ja mittareita. Miten mitataan osallistumista? Miten vaikuttavuutta arvioidaan?
- Alueellinen ALVARI – hanke työskentelee alueellisen vaikuttavuuden kanssa.
- Nuorten aluefoorumit toimivat Alvarin yhteydessä. Nuorten foorumeissa toimivat koulujen ja nuorisotilojen edustajat. Foorumin toimintaa ja sisältöä kehitetään.
- Nuorisotiedotukseen palkataan 1.1.07 alkaen palveluneuvoja. Verkkohanketta kehitetään.
- Tampereella on kattava taloverkosto. Tilojen käyttöastetta pyritään lisäämään.

Lahti – Jouni Kivilahti, nuorisotoimenjohtaja

- Haasteena on nuorisotyön rajaaminen ja kohdentaminen. Tällä hetkellä nuorisotoimi on liikaa mukana joka paikassa. 7-12-vuotiaiden jutut ulkoistetaan. Toiminta keskitetään 13 -18 -vuotiaille. Tietty palvelut kuten työllistäminen ja erityistuki kohdennetaan 25-vuotiaisiin asti. Tämä vaatii uusia toimintatapoja työntekijöiltä.
- Palveluverkoston kehittäminen. Lahdessa on paljon pieniä tiloja. Pyritään saamaan toimivat ja laadukkaat tilat.
- Nuorisotoimen palvelun seudullinen toteutus ja kehittäminen. Selvitetään mitkä ovat lähipalvelua ja mitä voidaan keskittää.
- Hyvinvointityö: Nuorten hyvinvoinnin seurannassa ja kehittämisessä on nuorisotoimi ollut vetäjänä. Valmistetaan hyvinvointiraportti. Päästään suunniteltuun yhteiseen tekemiseen nuorten ja lasten näkökulmasta.
- Osallisuus: Osallisuusasiat esillä koulujen oppilaskunnissa. Lahdessa ei ole nuorisovaltuustoa.
- Kuulemismalli: Nuorisotoimi on mallihallintokunta. Mitä se tarkoittaa käytännössä?
- Verkosto- ja yhteistyö: Verkosto- ja yhteistyötä tehdään määrällisesti liikaa. Asioista pitää sopia tarkemmin ja kiinnittää huomio laatuun.
- Yritysyhteistyö: Viritellään kumppanuuksia ym.
- Haasteena jatkuva työn ja arvioinnin kehittäminen sekä laadun mittaaminen. Kustannuslaskentaa ollaan aloittamassa.
- Tehdään myös monikulttuurista nuorisotyötä.
- Tuetaan järjestöjen toimintaryhmiä.

Keskeisiä esille tulleita asioita kunnissa:

1. alueyhteistyö/seutuyhteistyö
2. nuorten kuuleminen/nuorisovaltuustot
3. nuorisotiedotus
4. järjestötoiminnan kehittäminen
5. lasten ja nuorten hyvinvointiselontekojen toteuttaminen
6. nuorisotyöntekijöiden jaksaminen, kouluttaminen ym.
7. nuorisopalvelujen rajaaminen/priorisointi/oikea kohdentaminen

Kaupunkien verkottumisen ja käyttömahdollisuuden hyödyntäminen

Keskustelussa esitettiin verkoston tehtäväksi:

- maahanmuuttajatoiminnan kehittäminen
- monikulttuurinen nuorisotyö
- yhteiset hankkeet; kehittämishankkeita voidaan kokeilla 1-3 kaupunginyhteistyönä
- hankkeiden hyödyntäminen eri paikkakunnilla
- tiedon hyödyntäminen tutustumalla eri kaupunkien toimintaan (ei tarvitse matkustaa esim. Viroon)
- kaupunkimaisen nuorisotyön oma portaali
- yhteistoiminta ammatillisen koulutuksen kanssa niin, että koulutus vastaa työelämän vaatimuksia
- Todettiin, että 19 kunnan edustajat voisivat yhdessä kehittää mittareita ja tunnuslukuja, mitkä olisivat valtakunnallisesti vertailtavia

Todettiin, että 10-kuntien nuorisotoimenjohtajilla on tapaaminen kerran tai kaksi vuodessa, myös 10-kuntien nuorisosihteereillä omat toimivat tapaamisensa.

RYHMÄ 4 (Vetäjänä Lasse Siurala, Helsinki; teknisenä sihteerinä Asta Väänänen)
Hyvinkää, Hämeenlinna, Jyväskylä, Lahti, Turku, Vaasa, Helsinki, Allianssi

Hyvinkää – Simo Varjonen, nuorisopäällikkö

- resurssipuute: 8 työntekijää ja 10 taloa
- 10 % toimintaan palkkojen jälkeen
- palvelun keskittäminen
- työntekijöiden työnkuvan selkeyttäminen
- kuntaliitosten myötä tulevat resurssiongelmat
- palveluiden kehittäminen
- aika ajanut ohi talotoiminnan

Hämeenlinna – Martti Hurskainen, nuorisotyön johtaja

- 30 työntekijää/ 11 nuorisotilaa
- Nuorisofoorumi toimii, nuorilla osallistumismahdollisuus myös vaikuttamo.net -sivuston kautta
- maakunta- ja seutukuntatyö
- nuorten kuuleminen
- osallisuuden vahvistaminen/ myös virtuaalinen
- kolmannen sektorin ostopalveluiden kehittäminen
- yhteiset tavoitteet viranomaisten kanssa
- päättäjien sitouttaminen
- viestintä

Jyväskylä – Marianne Nurmi, nuorisosihteeri

- Haasteena saada nuorten ääni kuuluviin? (työntekijä 70 % työajasta.)
Lautakunnan kokouksissa mukana nuoria, jotka voivat osallistua keskusteluun sekä voivat päättää joistain asioista. (Päättäjät selvittävät laillisuuden.) Nuorten edustus osaksi lautakunnan toimintaa. Päätös- ja puheoikeus päätettävien

asioiden mukaan. Nuorten määrä sama kuin päättäjien. Päättäjät läsnä nuorten asioiden käsittelyssä nuorten kanssa. Lautakunta kokoontuu kerran kuussa.

- Nuorisofoorumi: nuoret mm. jakavat projektirahaa
- erityisnuorisotyö erillään
- haasteena myös kiristyvä talous
- johtajuuden ratkaiseminen
- tiedotus - ja neuvontapalveluiden haasteellisuus: työntekijöitä ei voi palkata, ainoastaan työllistämisen perusteilla, pienillä resursseilla työskennellään
- Kannuste-hanke; seutukunnallista yhteistyötä, mahdollistanut uusia projekteja
- työmäärä kasvaa jatkuvasti

Lahti – Helena Lehtonen, alueellisten palveluiden päällikkö

- talous hyvällä mallilla: 30 vakinaista henkilöä, noin sata työntekijää (projekti, määräaikaista jne. n. 2/3 henkilöstöstä)
- haasteina: asiakkuuden ja työn rajaaminen sekä kohdentaminen. Ikäluokka saatava rajattua 13–24 -vuotiaisiin (10–12 -vuotiaita paljon: ulkoistetaan palveluita kolmannelle sektorille mm. MLL:lle kesätoimintaa).
- hyvinvointi- ja palvelututkimuksissa esille; nuorille 13–17 -vuotiaille ei kohdennettua toimintaa
- henkilöstön mitoitus
- laadun syventäminen: nuorisoasioiden asiantuntemus
- uudet toimintatavat; nuorilta nuorille, tuottajamallit
- palveluverkon kehittäminen (tilat väärässä paikassa, laatuun satsaaminen)
- seudullinen toiminta: palveluiden seudullinen kartoitus, keskitetyt palvelut
- nuorten hyvinvoinnin systemaattinen kehittäminen; työryhmät
- osallisuuden kehittäminen; koko kaupungin kuulemisen mahdollisuuden kehittäminen
- kohdennettujen palveluiden sopimukset ja roolit selkeämmiksi
- yritysten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävän työn kehittäminen
- laadun valvonnan kehittäminen
- monikulttuurinen työ; ei työntekijää tällä hetkellä
- järjestöjen ja toimintaryhmien kehittäminen

Turku – Kerstin Paananen, osastopäällikkö

- aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan kehittämistyö, kaupungin vastuulla
- työpaja-toiminta; vakinaistamisesitys menossa kaupungin hallitukselle
- Nuorten taide- ja toimintatalo Vimman toiminnan toteuttaminen ja kehittäminen
- Seikkailupuiston ja Kupittaaan puistotoiminnan kehittäminen
- Nuorisofoorumi: nuorisotoiminnan jatkuminen? Vakinaisen työntekijän työsuhte loppui, varat aluetoiminnalle.
- toimintarahojen puuttuminen: toimintaa on mutta ei varoja siihen
- tilojen kunnostaminen: tilat rapistuvat, peruskorjaus?
- kesäleirit 7–12 -vuotiaille: partiolaiset järjestävät, kolmannelta sektorilta ostopalveluna

Vaasa – Mervi Ahola, nuorisosihteeri

- erityisnuorisotyö puutteellinen, Jopo-hanke, Klara (nuorisotyön rajat venyvät: mikä on oikeaa nuorisotyötä?), erityisnuorisotyön kehittämisen tarve
- maahanmuuttajat, selkeää linjaa ei ole vielä. Nuoriso-osasto tekee työtä, mutta mietitään onko se riittävää.
- talous on ongelma (budjetissa projektityöhön suunnatut varat noin 2/3-osaa), joka aiheuttaa töiden projektiluonteisuuden. Työ on hektistä ja työnkuva epämääräinen.
- Nuorisolain velvoittama nuorten kuuleminen koetaan haasteeksi: miten nuoria voisi saada mukaan vaikuttamaan? Koulujen kanssa yhteistyötä, yritetään saada nuorisovaltuustoa koottua

- kenttätöissä 7 nuoriso-ohjaajaa, hallinnossa 2 ihmistä, 6 nuorisotaloa
- yhteistyö koulujen kanssa hyvää: samojen nuorten kanssa työtä, ennaltaehkäisevää työtä
- ei työpajatoimintaa
- Nuorten neuvonta- ja tiedotuspiste, jonka kautta seutukunnallista yhteistyötä jonkun verran, rahoitus säätiön kautta
- Mustasaaren kanssa orastavaa yhteistyötä

Helsinki – Lasse Siurala, nuorisotoimenjohtaja

- laskevat kävijämäärät
- budjetti heikko: vuokrat nousevat
- nuorten vaatimustaso noussut
- toiminta- ja tilastrategia: nuorten kahviloiden ja toimitilojen uudelleenjärjestely
- nuorisotalojen imago lapsilähtöinen → nuorisotyön kohderyhmän uudelleenmäärittely
- nuorisotyön rooli: erilaisuuden arvostamisen edistäminen (suvaitsevaisuus); mediaoppiminen (verkot); nuorisotyön siirtäminen verkkoon

Helsingin kaupungin nuorisotoimenjohtaja Lasse Siurala: Koonti ryhmätöistä

Kaupunkien keskeiset kehittämistarpeet

Nuorten osallistuminen.

- Millaisin menettelyin onnistuu nuorisotoimen omassa toiminnassa, miten myös laajemmin kunnan palvelutuotannossa (§8). (paljon huikeita hankkeita)

Nuorisopolitiikka.

- nuorisotyön eettiset ohjeet, ammatti-identiteetti, sisällön määrittäminen (ja brändääminen)
- malli: "mitä pitää olla, jotta kaupunki voisi hoitaa nuorisoasiat hyvin?"
- yhteistyö muiden hallintokuntien kanssa:
 - nuorisotoimen roolin selventäminen, työn rajaaminen suhteessa toisiin hallintokuntiin ja työnjakojen selventäminen: "mikä kuuluu nuorisotyöhön?"
 - keitä ovat strategiset kumppanit?
- kohderyhmän määrittely: painopiste lapsissa ja nuorissa vai vain nuorissa?

Kumppanuusyhteistyö

- laajentamistarvetta samalla kun selvitettävä sen muotoja: ostopalvelut ja kumppanuudet

Nuorisotyön aseman vahvistaminen

- edunvalvontaa hallinnon eri tasoilla
- mitä ovat monipuoliset palvelut (7§ ei riittävän selkeä: so. tarkemmin määriteltävä)?

Kunta- ja palvelurakenne uudistus

- prosessissa on oltava aktiivinen
- suurilla kunnilla vastuu myös ympäröivien kuntien nuorisopalvelujen järjestymisestä

"Projektiyhteiskunnan käänköpuoli"

- Mitä projektirahoituksen varassa eläminen merkitsee nuorisotyölle? Jos ulkopuolisen rahoituksen osuus on yli 1/3, niin jatkuvuuden organisointi käy erittäin vaikeaksi.
- Miten niukkuudessa tullaan toimeen? Ainoa mahdollisuus selviytyä on jatkuva kehittäminen.

Nuorisotyön sisältöjen ja toimintatapojen kehittäminen.

- tutkimus- ja kehittämistyö
- yhteiset tunnusluvut
- laadun ulkoinen arviointi, itsearviointi ja vertaisarviointi
- toimintalinjat (pieniltä kunnilta puuttuvat nuorisopoliittiset linjaukset)

Kehittämisen sisältöalueita:

- Monikulttuurisen nuorisotyön kehittäminen: ”Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys koskettaa kaikkien kaupunkien nuorisotyötä”
- Nuorisotalotoiminta (toiminta- ja tilastrategiat)
- Järjestötyön ja toimintaryhmien tukemistapojen kehittäminen
- Nuorisotyö verkossa ja nuorisotiedotus

Henkilöstö

- Uusien ammattitaitoisen työntekijöiden saaminen ja vanhojen jaksaminen (lisäkoulutus, vertaistuki, nuorisotyön koulutukseen vaikuttaminen: perusaste ei riitä samalla kun Amk-taso kvalifioi ”yli” so. koulutus ei kohtaa työelämän vaatimuksia)
- Vapaaehtoisohjaajien rekrytoinnin vaikeus, mutta hyviäkin kokemuksia mm. ”leirimummot ja -vaarit”

Mihin verkostoa tarvitaan/verkoston tehtävät?

Verkostoa tarvitaan nuorisotyön kehittämiseen ja sen aseman vahvistamiseen. Se voi toimia asiantuntijana ja edunvalvojana suhteessa ministeriöihin, kuntaliittoon, tutkimusyhteisöihin ja nuorisotyön koulutuslaitoksiin. Verkosto on myös nuorten ääni ja se voi osallistua nuorista, nuorisotyöstä ja nuorisopolitiikasta käytävään julkiseen keskusteluun.

Yhteinen näky

- yhteisen periaatteiston/ eettisen ohjeiston/ teesistön luominen
- toimintaohjelma

Työmuotojen kehittäminen:

- Yhteisten tunnuslukujen käyttö ja vertaamisen pohjalta tapahtuva kehittämistyö
- Hyvien käytäntöjen jakaminen
- Nuorisotyön kehittämiskeskuksen perustaminen, nuorisotyön Stakes?
- Hajautettu malli: nuorisotyön eri osa-alueiden osaamiskeskusiksi

- Nuorisotyön laatukriteeristö
 - nuorisotoimenjohdon tapaamiset
 - teemasemmat, esim: nuorten osallistuminen (§8), monitoimijainen yhteistyö (nuorisopoliittinen toimintamalli), koulu-yhteistyö, nuorisotyön kumppanuudet, järjestöjen ja toimintaryhmien tukeminen, nuorisotalotoiminta, monikulttuurisuus, nuorisotyö verkossa, tilaaja-tuottaja malli/sisäinen sopimusohjaus jne.
 - yhteisiä kehittämishankkeita eri kokoonpanolla
 - yhteisesti tuotettuja palveluja (verkkopalvelut)
 - työkokouksia, joissa ratkotaan konkreettisia ongelmia
 - yhteiset arviointivälineet: laadun ulkoinen arviointi, itsearviointi ja vertaisarviointi

Tietoperustaisuus – tutkimusyhteistyö:

- yhteiset tutkimukset
- kaupunkimaista nuorisotyötä palveleva tilastointi
- nuorisotutkimusverkoston, nuorisotutkimuslaitosten (Turku) ja yliopistojen tutkimusohjelmiin vaikuttaminen
- hyvä käytäntö: Keski-Suomen Kannuste -hanke

Asiantuntijuus ja edunvalvonta

- nuorten etujen valvonta (?)
- nuorisotyön merkityksen osoittaminen (?)
- nuorisotyön koulutukseen vaikuttaminen (pätevyudet, kompetenssit (esim. verkko-osaamisen perustiedot, verkostojen hallinta))
- valtionhallinnon nuorisotyön kehittämispolitiikkaan osallistuminen
- nuorisopoliittiseen kehittämisselmaan vaikuttaminen

Tiedotus

- yhteisen näyn poliittinen lobbaus
- portaali: ilmoitustaulu, josta voi seurata mitä tapahtuu ja perustietoja
- vierailut ja mallintaminen systemaattiseksi ja läpinäkyväksi
- vertaiskonsultointi verkossa
- 'Keskitetty paikallistiedotus'

Paneelikeskustelun yhteenveto

Paneeliin oli koottu eri toimijoiden edustajia vastaamaan seminaarissa nousseisiin teemoihin omasta näkökulmastaan. Kuntia edusti Lasse Siurala.

Lasse Siurala, Helsingin kaupunki

- Miten eri tahot voisivat käyttää verkostoa (osaaminen, innovaatiot jne.) hyödykseen päivittäisessä työssään?
- Jos verkosto kokoaisi listaa kuntien tutkimustiedontarpeesta, mitä sille tapahtuisi Nuorisotutkimusverkostossa?
- Kaupunkien verkoston edustus Nuorisotutkimusverkoston ja opetusministeriön tulosneuvotteluihin?
- Tarvitaan soveltavaa käytännön intresseihin pohjautuvaa tutkimusta.
- Ranskassa nuorisotyöllä on kehittämiskeskus ja se on toiminut hyvin siellä. Suomeen ei tarvita mitään isoa eikä kolossaalista kuten Stakes.

Kari Sjöholm, Kuntaliitto

- Alhaalta ylös -ajatus on kannatettava, koska uudet innovaatiot nousevat yleensä toimijoilta.
- Kaikilla (kunnat, kuntaliitto, opm) on yhteinen visio lasten ja nuorten asioiden suunnasta. Reitti voi olla eri, mutta satama on yhteinen.
- Toimialan tulevaisuus? Ahneuden kulttuuri panee pienet pehmetä toimialat ahtaalle. Miten nuorisotoimi pärjää? Isot kaupungit ovat oleellisia suunnannäyttäjiä. Selvästi on huutava pula verkoston tarjoamista mahdollisuuksista.
- Kuntakenttä muuttuu, käyttökelpoisten ideoiden tärkeys korostuu.
- On koettu, ettei nuorisotyön ääni kuulu, laitosten kanssa tulee kuitenkin olla varovainen, koska suurten keskushallintojen aika on ohi. Pitäisi aloittaa järjestelmän perkaamisesta ja työn uudelleen suuntaamisesta.

Tommi Hoikkala, Nuorisotutkimusverkosto

- yhteistyöhalukkuutta löytyy
- nuorten kansallisen identiteetin tutkimushanke
 - Nuorisotyötä on tehtävä -nettikirja (www.kommentti.fi)
 - Tuhti-seminaarissa nuorisotyöntekijät työskentelevät kirjan artikkeleiden perusteella
- opetusministeriön nuorisoyksikön kanssa tulosneuvottelut
- yhteistyötä mm. Kannusteen ja pääkaupunkiseudun tutkimushankkeen kanssa
- ehdottaa partnership -tyyppistä yhteistyötä: kaupunkien verkoston valmisteleva tutkimusohjelma ei ole hyvä ajatus, vaan tutkimustarpeita tulisi mieluiten kartoittaa yhdessä, esim. yhteisissä seminaareissa
- Stakes ei sovi nuorisotyönkehittämiskeskuksen malliksi, koska se on niin suuri ja isojen toimialojen tutkimuslaitos

Kimmo Aaltonen, Opetusministeriö

- Kanuuna-kunnat ja niiden ympäryskunnat käsittävät 2,5 miljoonaa ihmistä eli kyseessä on valtavirta ja kattava edustus suomalaista kunnallista nuorisotyötä.

- Kunnilla on itsehallinto ja siitä pitää lähteä
- Paras -hanke ja lakiuudistus olivat erittäin avoimia valmisteluvaiheessa – aina ei ole ollut näin.
- Opetusministeriön nuorisoyksikkö on pieni ja voimavarat ovat rajalliset.
 - 1,2 miljoonaa euroa jaetaan aluekehitysrahoina hakemusten perusteella
 - on olemassa jo Nuoperi (Turku), Nuti (Oulu) ja Sirkus (Tampere)
 - Lääneissä nuorisotyöntekijöiden määrä on kasvanut hallinnoissa ja saatu lisäresursseja koulupuolelta
- Nuorisopoliittinen kehittämisohjelman vastuu makaa pääministerin hartioilla
 - mukana ministeriöt, Kuntaliitto, Allianssi jne.
- Nuorisotyön kehittämiskeskus tuntuu mahdottomalta ajatukselta, siihen tarvitaan euroja, joita ei ole.

Palautekyselyn tuloksia

Kyselyn täytti 12 seminaarivierasta reilusta 30:stä. Kaiken kaikkiaan seminaariin oltiin oltu tyytyväisiä ja se koettiin erittäin tarpeelliseksi tapahtumaksi.

VTT Mikko Salasuon esitelmää piti erittäin hyvänä tai hyvänä suurin osa vastaajista. Kahden mielestä esitelmä oli keskinkertainen. Nuoriso-ohjaaja Tero Huttusen Netari-esitelmää erittäin hyvänä tai hyvänä pitivät yhtä lukuun ottamatta kaikki vastanneet. Ryhmätyöt saivat täsmälleen samat arviot.

Paneelista olisivat vastaajat toivoneet jotain konkreettisempaa. Erittäin hyvänä sitä ei pitänyt kukaan, hyvänä 8 ja keskinkertaisena 4 vastaajaa. Monien mielestä asioiden käsittely jäi turhan teoreettiseksi eikä oikein nähty mihin paneelilla pyrittiin. Toisaalta hyvänä pidettiin sitä, että se avasi hieman uutta näkökulmaa siihen miten eri tahoilla toimitaan nuorisotyön saralla.

Ryhmätöiden sanallisissa arvioissa käytettiin sanoja kuten innokas ja dynaaminen. Vastaajat olivat kokeneet hyödyllisenä nähdä miten oikein isoissa kaupungeissa kamppaillaan samojen asioiden kanssa kuin vähän pienemmissä isoissa kaupungeissa. Yllättävän yhtäläisistä tarpeista oli helpohkoa saada aikaan yhteiset haasteet.

Seminaarilta oli odotettu mm:

- yhteistyön kehittymistä ja tiivistymistä
- verkostoitumista
- yhteisten periaatteiden luomista
- uusia kehittämisideoita
- vahvuutta omaan nuorisotyön kenttään
- konkreettista sopimusta jatkosta
- konkreettisia päätöksiä
- vertaistukea
- yhteisten asioiden löytämistä

Miten odotukset sitten vastaajien mielestä täyttyivät? Hyvin, monilla ne jopa ylittyivät. Vain yhden vastaajan odotukset eivät olleet kovinkaan hyvin täyttyneet. Sama vastaaja koki, että sekä ryhmätöihin, että paneeliin oli ollut liian vähän aikaa eikä konkreettista sopimusta ollut syntynyt. Muutama muu puolestaan oli saanut seminaarilta myös konkretiaa ja he näkivät, että päätöksiä oli syntynyt.

Tulevien seminaarien teemoja listattiin ryhmissäkin, mutta niitä kerättiin myös kyselyssä. Kyselymateriaalista nousi mm. seuraavanlaisia teemoja:

- hankkeet
- tutkimukset
- laadunarviointi ja vaikuttavuuden mittaaminen
- osallisuus, kuuleminen ja vaikuttaminen
- kulttuurinen nuorisotyö
- alueyhteistyö

- monikulttuurisuus
- nuorisotilojen toiminta
- koulutus/pätevyys nuorisotyöhön ja ammatti-identiteetti
- nuorisotyön tulevaisuuden visiot ja nuorisotyön asema

Muissa terveisissä kiiteltiin järjestelyistä, kiinnostavista keskusteluista ja hyvästä ruuasta.

Kaupungin vastaanotto

Ensimmäisen seminaaripäivän päätteeksi Turun kaupungin apulaiskaupunginjohtaja Kaija Hartiala emännöi illallistilaisuuden Turun kaupungintalolla. Hartiala ilmaisi tervetuliaissanoissaan tyytyväisyytensä siihen, että Suomen kaupunkien nuorisotoimet ovat käynnistämässä yhteistyötä tässä laajuudessaan. Lisäksi hän muun muassa ilmaisi huolensa lasten harrastuneisuuden keskittymisestä vain niiden perheiden lapsille, joiden vanhemmat tukevat lastensa harrastamista. Tilanne on Hartialan mielestä mennyt huolestuttavampaan suuntaan harrastuskerhojen poistuttua koulujen yhteydestä. Lopuksi Hartiala kertoi Turun kulttuuripääkaupunkihankkeesta ja haastoi muut kaupungit mukaan tukemaan Turkua Suomen ehdokkaana.

Apulaiskaupunginjohtajan puheen jälkeen seminaarivierailta oli mahdollisuus tutustua upeasti restauroituun kaupungintaloon vahtimestarin johdolla. Saleissa ja salongeissa kierrellessä seminaariväki virittäytyi juhlan tunnelmaan. Illallinen vietettiin rennon ilmapiirin vallitessa ja antoiisiin keskusteluihin uppoutuessa.